

1 **בְּקוֹלָב** – עמוד מעץ שמסמרים קבועים בו ותולים בו אבנטים
 2 ורצועות למכור, הַלֵּךְ אַחֵר מְסַמְרֹתָיו, ואם הם של מתכת הרי
 3 הקולב מקבל טומאה לפי שהעמוד בטל למסמרים שהם פשוטי כלי
 4 מתכת. כְּסוּלָם, הַלֵּךְ אַחֵר שְׁלִיבוֹתָיו. בְּעֶרְכָּא – מאזניים גדולות
 5 מעץ, הַלֵּךְ אַחֵר שְׁלִשְׁלוֹתָיו שבהם תלויים כפות המאזניים והם של
 6 מתכת. וְחֻקִּים אוֹמְרִים, דין הכלי אם הוא מקבל טומאה, אינו לפי
 7 החלק שבו משתמשים בפועל, אלא הכל הוֹלֵךְ אַחֵר הַמַּעֲמִיד, והרי
 8 גוף הטבעת מעמיד את החותם, והעול (שבו תוחבים את היתדות)
 9 מעמיד את סמלוניו, והקולב את מסמרותיו והסולם (הכלונסאות
 10 שמשני צידיו) מעמיד את שליבותיו, והעץ הארוך שבמאזניים הוא
 11 מעמיד את השלשלאות. ולכן אם הם של מתכת מקבלים טומאה,
 12 ואם של עץ אינם מקבלים טומאה.

13 הגמרא מביאה עוד תירוצים שלפיהם אפשר לבאר את המשנה
 14 בכלים אף כרבי נחמיה: **רָבָא אָמַר**, דברי המשנה בכלים 'טבעת בין
 15 שיש עליה חותם בין שאין עליה חותם' אין כולם עולים על תחילת
 16 דבריה 'ואלו הם תכשיטי הנשים', אלא **לְצַדִּים קָתְנִי** – נשנו חלקם
 17 על תחילתה וחלקם בפני עצמם, וכך הוא פירושה, אלו הם תכשיטי
 18 הנשים, קטלאות נזמים וטבעות, ובטבעות הדבר תלוי, **יֵשׁ עָלֶיהָ**
 19 **חוֹתֶם** הרי היא **תְּכֵשִׁית דְּאִישׁ**, **אֵין עָלֶיהָ חוֹתֶם**, הרי היא **תְּכֵשִׁית**
 20 **דְּאִשָּׁה**.

21 תירוצו נוסף: **רַב נְחֻמִּי בַר יִצְחָק אָמַר**, טומאה אֲשֶׁר קָרְמִית – האם
 22 אתה מקשה מדיני טומאה על דיני שבת, הרי טעמם שונה, שכן לענין
 23 **טוֹמְאָה** 'כָּלִי מַעֲשֵׂה' אָמַר רַחֲמָנָא (במדבר לא נא), כלומר, כל כלי
 24 המשמש את האדם מקבל טומאה, ואף טבעת שיש עליה חותם כָּלִי
 25 הוּא, ולכן שנינו בכלים שמקבלת טומאה. אבל לענין שִׁבְתָּ, דבר
 26 שיש בו מְשׁוּם מְשׁוּי – [משא] אָמַר רַחֲמָנָא שאסור להוציאו לרשות
 27 הרבים, ולכן שנינו במשנתנו שרק טבעת שאין עליה חוֹתֶם תְּכֵשִׁית
 28 הוא, ומותר להוציאו מן התורה. אך בִּישׁ עָלֶיהָ חוֹתֶם מְשׁוּי הוא
 29 ואסור להוציאו.

30 שנינו במשנה: **וְלֹא תֵצֵא בְּמַחֲט שְׂאִינָה נְקוּבָה** ואם יצאת אינה
 31 חייבת חטאת. מבואר במשנה שמן התורה מותר לצאת במחט זו כיון
 32 שהיא תכשיט. מבררת הגמרא: **לְמַאי חֲזִי** – למה היא ראויה ומדוע
 33 נחשבת תכשיט. אָמַר רַב יוֹסֵף, הוּאִיל וְאִשָּׁה אוֹגֶרֶת בָּהּ שְׁעָרָה
 34 היוצא חוץ לקישוריה. אביי מקשה על רב יוסף: אָמַר לִיה אַבִּי, לפי
 35 פירוש זה למה אסרו חכמים לצאת במחט, וְתִהְיִי בְּבִירִית מְהוּרָה
 36 וְתִשְׁתָּרִי – תהא דסנה כמו אצבעה שעושים לבת שוקיים להדקן
 37 שלא יפלו, שיוצאת בה ולא גזרו חכמים, כיון שעשויה לצניעות לא
 38 חששו שמה תסירם להראות לחברתה. כך גם מחט זו העשויה
 39 לצניעות שלא תתגלה שיערה, ודאי שלא תסירה, ולמה אסרו בזה.

40 הגמרא מפרשת באופן אחר: **אֵלָּא תִרְנָמָא רַב אָדָא נִשְׁאַף קָמִיה**
 41 **דְּרַב יוֹסֵף**, המחט נחשבת תכשיט הוּאִיל וְאִשָּׁה הוֹלֶקֶת בָּהּ שְׁעָרָה
 42 באמצע ראשה לכאן ולכאן. מקשה הגמרא: בְּשִׁבְתָּ, לְמַאי חֲזִי –
 43 למה היא ראויה, הרי בשבת אינה חולקת שיערה. מתרצת הגמרא:
 44 אָמַר רַבָּא, מִסְּ שֶׁל זָהָב יֵשׁ לָהּ עַל רֹאשָׁהּ – [של המחט] האחד,

45 וראשה השני עוקץ הוא. בְּחוֹל הוֹלֶקֶת בָּהּ – [בעוקץ] שְׁעָרָה, בְּשִׁבְתָּ
 46 מְנִיחָתָה בְּנֶגֶד פְּדֻחָתָה.

משנה

47 המשנה מונה דברים שהאיש אסור לצאת בהם לרשות הרבים
 48 מדברנו: **לֹא יֵצֵא הָאִישׁ בְּסִנְדֵּל הַמְסוּמָר** – סנדל של עץ שמחוברים
 49 לו רצועות של עור על ידי מסמרים התחובים בו. **וְלֹא בְּסִנְדֵּל יָחִיד** –
 50 על רגלו האחת בְּזִמָּן שְׂאִין בְּרִנְלָו מִכָּה, אבל כשיש ברגלו מכה,
 51 מותר. **וְלֹא בְּתַפִּילִין**, **וְלֹא בְּקַמִּיעַ** – כתב של שמות מיוחדים שתלוי
 52 בצוארו לרפואה בְּזִמָּן שְׂאִינוּ מִן הַמוֹמָחָה, אבל בקמיע מן המומחה
 53 מותר לצאת. **וְלֹא בְּשִׂרְיֹן** – מלבוש של מתכת שלובש כדי שלא
 54 ישלוט בו החרב. **וְלֹא בְּקֶסֶדָא** – כובע של ברזל. **וְלֹא בְּמַנְפִּיִים** של
 55 ברזל. שכיון שדברים אלו לובשים בשעת מלחמה, גזרו חכמים
 56 לאוסרם שלא יחשדוהו שיוצא להילחם בשבת. **וְאִם יֵצֵא אִינוּ חַיִּיב**
 57 **הַטָּאת** כיון שדרך מלבוש הם.

גמרא

58 מבררת הגמרא: **סִנְדֵּל הַמְסוּמָר מֵאֵי מַעֲמָא** אסור לצאת בו. אָמַר
 59 **שְׁמוּאֵל**, טעם האיסור אינו משום איסור הוצאה אלא משום מעשה
 60 שהיה, **שְׁלִפֵי הַנּוֹרָה** היו – בני אדם הנשמטים מן הגזירה בשעת
 61 השמדה, וְהָיוּ מתקבצים וְנִתְכַּבְּדִין בְּמַעֲרָה לתפילה ולקריאת שמע
 62 וְאִמְרוּ לכל הרוצה לבוא עמם, הִנֵּכְנָם – הרוצה ליכנס, יִכְנָם
 63 ויבדוק תחילה אם אין אדם רואה, וְהָיוּ יֵצֵא אֶל יֵצֵא, שמוא יש אויבים
 64 מבחוץ, והרי הוא אינו יכול לדעת, ויראוהו כשיצא וידעו שאנו כאן.
 65 פעם אחת נִתְפַּךְ סִנְדֵּלוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶן – צד העקב נהפך לצד
 66 האצבעות, ושהיו יכולים לנעול מנעליהם משני הצדדים, והיה
 67 נראה בקרקע פסיעות של אדם שיצא, בְּסִבּוּרֵין הֵם אֶחָד מֵהֶן יֵצֵא
 68 וְדִמּוּ בעיניהם שְׂרָאוּהוּ אוֹיְבִים וְעִבְשׂוּ כְּאִין עָלֶיהֶן. ומרב פחד
 69 דְּחָקוּ זֶה בָּזֶה וְהָרְגוּ זֶה אֶת זֶה במסמרים שבסנדליהם, ויתר מִמָּה
 70 שְׁהָרְגוּ בָּהֶם אוֹיְבִים.

71 לשון אחרת במעשה: **רַבִּי אִילְעָזָר בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר**, בְּמַעֲרָה הָיוּ
 72 יוֹשְׁבִין וְשִׁמְעוּ קוֹל מַעַל גְּבִי הַמַּעֲרָה, בְּסִבּוּרֵין הָיוּ שְׂבָאוֹ עָלֵיהֶם
 73 אוֹיְבִים, דְּחָקוּ זֶה בָּזֶה וְהָרְגוּ זֶה אֶת זֶה ויתר מִמָּה שְׁהָרְגוּ בָּהֶן
 74 אוֹיְבִים. לשון שלישית: **רַבִּי בַר יְחִזְקִאל אָמַר**, בְּבִית הַנִּסְתָּה הָיוּ
 75 יוֹשְׁבִין וְשִׁמְעוּ קוֹל מֵאַחֲרֵי בֵּית הַנִּסְתָּה, בְּסִבּוּרֵין הָיוּ שְׂבָאוֹ
 76 עָלֵיהֶם אוֹיְבִים, דְּחָקוּ זֶה בָּזֶה וְהָרְגוּ זֶה אֶת זֶה ויתר מִמָּה שְׁהָרְגוּ
 77 בָּהֶן אוֹיְבִים. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמְרוּ חֲכָמִים אֶל יֵצֵא אֶרֶם בְּסִנְדֵּל
 78 הַמְסוּמָר בשבת.

79 שואלת הגמרא: **אֵי חַבִּי** – אם זהו טעם האיסור, בְּחוֹל נִמִּי לִיתֵּסֶר –
 80 יהא אסור לצאת בסנדל זה אף בימות החול. משיבה הגמרא: מַעֲשֵׂה
 81 כִּי הָיָה בְּשִׁבְתָּ הָיָה, ואסור רק מעין המאורע. שואלת הגמרא: אם
 82 כן, בְּיוֹם מוֹכַח לִישְׁתָּרִי – [יהא מותר] שהרי אינו מעין המאורע, אֵלְמָּה
 83 תֵּנֶן – למה שנינו במסכת ביצה (יד)

שבת דף ס עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום ראשון) קכג

יִהְיֶה אֶךְ אֶנָּה – אנו, כל שאר בני בבל, נַעֲבִיד – יש לנו לעשות כְּרַבִּי חֲנִינָא.
הגמרא מביאה עוד אמורא הפוסק כרבי חנינא: בָּעָא מִיְיָה רַב הוֹנָא מִרַב אֲשֵׁי חֲמֵשׁ מִסְמָרִים מְהוּ, אָמַר לִיה אֲפִילוּ שִׁבְעָ מוֹתֵר. תִּשְׁעָ מֵאִי, אָמַר לִיה אֲפִילוּ שְׁמוֹנֶה אָסוּר.
הגמרא מבארת שישנם אופנים וצורות שאינם בכלל גזירת איסור סנדל המסומר. מביאה הגמרא ספק בענין זה: בָּעָא – [ו-שאל] מִיְיָה הָהוּא יִרְצֶנָּה – [סנדל] מִרַבִּי אָמִי, תִּפְרוּ מִכַּפְּסִים – נתן מנעל של עור לפנים מן הסנדל המסומר, מהו – האם מותר לנעלו. אָמַר לִיה, שְׁמַעְתִּי מִרַבִּי יוֹחָנָן שְׁמוּתֵר, וְלֹא יִדְעָנָה מֵאִי מַעֲמָא מוֹתֵר. אָמַר רַב אֲשֵׁי לְרַבִּי אָמִי בְּתַמְיָה, וְלֹא יָדַע מִרַבִּי מֵאִי מַעֲמָא, הָרִי הִטְעַם פְּשׁוּט הוּא, כִּיּוֹן דִּתְפְּרוּ מִכַּפְּסִים הָיוּ לִיה מִנְעָל, כִּסְנָדֵל גְּזוּר בֵּיה רַבָּנָן כִּמְנַעַל לֹא גְזוּר בֵּיה רַבָּנָן כִּיּוֹן שְׁאִינוּ מַעֲן הַמְּאוּרַע.
עוד ספק מביאה הגמרא: בָּעָא מִיְיָה רַבִּי אָבָא בְּרַ זִבְדָּא מִרַבִּי אָבָא בְּרַ אָבִינָא, עָשָׂאוּ לִמְסַמַּר כְּמִין בְּלָבוֹם – קרס מכופף בעל שני חודים. כלומר שהמסמר כפוף כמין חצי עיגול ושני ראשיו חדים ונעוצים בסנדל [וראה ציור], מהו, אָמַר לִיה מוֹתֵר, הוּאִיל וְשׁוֹנֵה הוּא מִשְׁאֵר מִסְמָרִים וְאִינוּ מַעֲן הַמְּאוּרַע. מביאה הגמרא סייע לזה: אִיתְמַר נָמִי אָמַר רַבִּי יוֹסִי כְּרַבִּי חֲנִינָא עָשָׂאוּ כְּמִין בְּלָבוֹם מוֹתֵר. הגמרא מבארת עוד אופן שאינו בכלל הגזירה: אָמַר רַב שִׁשְׁתִּי, חִיפָא מִלְּמַטָּה כּוּלָּא בְּמִסְמָרוֹת כְּדִי שְׁלֹא תִהְיֶה קִרְקַע אוֹכְלָתָהּ [והסוליה לא תתקלקל], מוֹתֵר, כִּיּוֹן שִׁמְסָרִים אֵלּוּ אִינֵם מַעֲן הַמְּאוּרַע. מביאה הגמרא הוכחה לרב ששת מברייא: תִּנְיָא בְּנוֹתִיָּה דְּרַב שִׁשְׁתִּי, לֹא יָצָא הָאִישׁ בִּשְׁבַת כִּסְנָדֵל הַמְּסוּמָר לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים, וְלֹא יִמְיִיל עֲמוּ מִכִּית לְבֵית בֹּאוֹתָהּ חֲצֵר, וְאֲפִילוּ לֹא יַעֲלֶה כְּדִי לִילֵךְ עֲמוּ מִמִּטָּה לְמִטָּה שְׁבֹאוֹתָהּ הַבֵּית, אָבָל מְטַלְטֵלִין אוֹתָהּ לְכַפּוֹת בּוֹ אֶת הַכְּלִי וְלְמִסְמוֹךְ בּוֹ כְּרַעֲיָה מְטַמָּה וְאִינוּ מוֹקֵצָה כִּיּוֹן שְׁתוֹרַת כְּלִי עָלָיו. וְרַבִּי אֲלֶעָזָר כְּרַבִּי שְׁמַעְזָן אוֹסֵר לְטַלְטֵלוּ אֲפִילוּ לְצוּרֵךְ, גִּזְרִיה שְׁמָא יָבוֹא לְנוֹעֵלוּ. וּמוֹנֵה הַבְּרִייתָא אֹפְנִים שְׁאִינֵם בְּכֻלָּל גִּזְרֵת סַנְדַּל הַמְּסוּמָר, נִשְׁרוּ רֹב מִמְּסָרוֹתָיו, וְנִשְׁתַּיִּיר אוֹ אֲרַבְעָ אוֹ חֲמִשָּׁה מוֹתֵר. וְרַבִּי מַתִּיר עַד שִׁבְעָ מִסְמָרִים. חִיפָא כְּדִי מְטַמָּה וְקָבַע לוֹ מִסְמָרוֹת מְלֻמְעָלָה, מוֹתֵר, כִּיּוֹן שֶׁסַּנְדַּל נִשְׁתַּנָּה וְאִינוּ מַעֲן הַמְּאוּרַע. עָשָׂאוּ כְּמִין בְּלָבוֹם, אוֹ שַׁעֲשֵׂה רֹאשׁ הַמְּסוּמָר רַחֵב כְּמִין מֵס, אוֹ שַׁעֲשֵׂאוּ חֵד כְּמִין יֵתָד, אוֹ שְׁחִיפְתּוּ כּוּלָּא בְּמִסְמָרוֹת כְּדִי שְׁלֹא תִהְיֶה קִרְקַע אוֹכְלָתָהּ, מוֹתֵר, וְהָרִי זֶה כְּדַבְּרֵי רַב שֶׁשֶׁת שֶׁהִתִּיר בְּחִידָהּ מִסְמָרִים כְּדִי שְׁלֹא תִהְיֶה קִרְקַע אוֹכְלָתָהּ.
מקשה הגמרא סתירה בברייא: הָא גִּזְרִיתָּהּ קִשְׁיָא – דְּבַרִּי הַבְּרִייתָא עֲצָמָם סוֹתֵרִים זֶה אֶת זֶה. תַּחֲלִילָה אֲמַרְתָּ – נִאֲמַר בְּבִרְיָתָא שְׁאֵם נִשְׁרִי רֹב מִמְּסָרוֹתָיו מוֹתֵר, וּמִשְׁמַע שְׁאָף עַל גֵּב דְּנִשְׁתַּיִּירוּ בֵּיה מוֹכָא – הִרְבָּה מִסְמָרִים, כֹּל זֶמֶן שֶׁהֵם מִיעוּט מִמָּה שְׁהִיא כֹּאן מִתְחִילָה מוֹתֵר. וְהָדָר תִּנְיָ – ואחר כך נאמר שרק אם נשתיירו בִּי אֲרַבְעָ אוֹ חֲמִשָּׁה, אֵין – מוֹתֵר, אֲבָל טָפִי – יוֹתֵר מִמִּנִּי זֶה לֹא, ואפילו הֵם מִיעוּט. מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: אָמַר רַב שִׁשְׁתִּי לֹא קִשְׁיָא, כֹּאן – בְּרִישָׁא שִׁמְשַׁמַּע שְׁמוֹתֵר אֲפִילוּ בְּנִשְׁתַּיִּירוּ הִרְבָּה, מְדוּבָר בְּאֹפֶן שֶׁהַמְּסָרוֹת נִקְבְּלוּ, כְּלוּמַר נִקְצָץ רֹאשָׁם אֶךְ לֹא נִקְרַע לְגוּמְרִי, אֲלֵא רִישׁוּמָם נִכְר שְׁאִינוּ כְּמוֹ שְׁהִיא וְאִינוּ מַעֲן הַמְּאוּרַע. ואילו כֹּאן – הַמְּבֹאֵר בְּסִיפָא שְׁדוּקָא אֲרַבְעָ אוֹ חֲמִשָּׁה מוֹתֵר וְלֹא יוֹתֵר, מְדוּבָר שֶׁנֶּעֱקְרוּ לְגַמְרִי וְלֹא נִכְר שְׁהִיא בּו יוֹתֵר.
הגמרא מוסיפה לבאר את דברי הברייא. שְׁנִינוּ בְּבִרְיָתָא זֶה: אֲרַבְעָ אוֹ חֲמִשָּׁה מוֹתֵר. מקשה הגמרא: הֲשִׁתָּא חֲמִשָּׁה שְׁרִי, אֲרַבְעָ מִיְיָהּ – מאחר ששנינו שבנשתיירו חמשה מותר, וכי צריך לומר שמוותר בארבע. מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: אָמַר רַב חֲסִדָּא, הַבְּרִייתָא יִכְרֶהָ בְּשֵׁנִי אֹפְנִים, מִה שֶׁהִתִּירָה מְדוּבָר בְּאֲרַבְעָ מְדוּבָר כְּנִשְׁתַּיִּירוּ מִסְנָדֵל קָמָן, וְזֶה שֶׁהִתִּירָה בְּחֲמִשָּׁה מְדוּבָר כְּנִשְׁתַּיִּירוּ מִסְנָדֵל גְּזוּל.
עוד שנינו בברייא: זֶה וְרַבִּי מַתִּיר עַד שִׁבְעָ. מקשה הגמרא: וְהַתִּנְיָא בְּבִרְיָתָא לַעֲלֵל לַעֲנִין סַנְדַּל הַנוֹטָה, רַבִּי מַתִּיר עַד שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה. מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: נִזְכָּר שְׁאִינוּ – [ו-שונה], כִּיּוֹן שֶׁכֹּל הַמְּסָרִים צָרִיכִים לוֹ

(מְשַׁלְחִין אֶחָד לַחֲבִירוֹ בְּלֵיָם – [בגדים] בְּיוֹם טוֹב, בִּין תְּפִירוֹן, בִּין שְׁאִינֵן תְּפִירוֹן, כִּיּוֹן שֶׁגַּם בְּלֹא תְפִירָה הֵם רְאוּיִים לְתַשְׁמִישׁ כְּגוֹן לְהַתְכַּסּוֹת בָּהֶם אוֹ לִישֵׁב עֲלֵיהֶם), אָבָל לֹא מִשְׁלַחִין כִּסְנָדֵל הַמְּסוּמָר כִּיּוֹן שֶׁאִסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, וְלֹא מִנְעָל שְׁאִינוּ תְּפִירוֹ (בְּיוֹם טוֹב) כִּיּוֹן שְׁאִינוּ רְאוּיִ לְשִׁמּוּשׁ עַד שִׁיתְקַנְהוּ. הָרִי מוֹכַח מִכָּאן שֶׁאֲפִילוּ בְּיוֹם טוֹב אִסוּר לִיצֵאת בְּסַנְדַּל הַמְּסוּמָר.
משיבה הגמרא: בְּשִׁבְתָּ מֵאִי מַעֲמָא אִסְרוּ, מִשּׁוּם שְׁדוּמָה לְמְאוּרַע לֹא רַק בִּכְךָ שֶׁאִירַע בִּשְׁבַת, אֲלֵא דְאִיכָא בִּינוּפְיָא – שְׁאִנְשִׁים מִתְקַבְּצִים בּוֹ לְבֵתִי כְּנִסְיוֹת וְלְבֵתִי מִדְּרֻשׁוֹ, וְהָרִי הוּא מַעֲן הַמְּאוּרַע הַהוּא, וְלִכְךָ בְּיוֹם טוֹב נִמְיָ דְאִיכָא בִּינוּפְיָא גַּם הוּא מַעֲן הַמְּאוּרַע וְאִסְרוּ.
מקשה הגמרא: אִם הִדְבַּר תְּלִי בִּכְךָ שֶׁהוּא יוֹם שֶׁל הַתְּאֻסְפוֹת אֲנָשִׁים, הָרִי גַם בְּתַעֲנִית צָבוֹר אִיכָא בִּינוּפְיָא וְלִיתְסָר. משיבה הגמרא: מַעֲשֵׂה כִי הוּא בְּכִינוּפְיָא דְאִיפּוֹרָא – הַמַּעֲשֵׂה הִיָּה בִּשְׁבַת שֶׁהוּא יוֹם שִׁישׁ בּוֹ הַתְּאֻסְפוֹת אֲנָשִׁים וְגַם אִסוּר הוּא בְּעִשְׂיֵית מְלֹאכָה, אֲבָל הָכָא – בְּתַעֲנִית צִיבוֹר, בִּינוּפְיָא דְהִתִּירָא הוּא – נִבְּחָן אֲמַנָּם שִׁישׁ בּוֹ הַתְּאֻסְפוֹת אֲנָשִׁים, אֲבָל מוֹתֵר הוּא בְּעִשְׂיֵית מְלֹאכָה, וְאִינוּ מַעֲן הַמְּאוּרַע.
מוסיפה הגמרא שיום טוב ושבת דומים זה לזה מאד, עַד שֶׁאֲפִילוּ מִי שְׁוֹבֵר לְגַבִּי שֶׁאֵר דְּרִבִּים שְׁלֹא גְזוּר אֲלֵא מַעֲן הַמְּאוּרַע מִמֶּשׁ, מוֹדָה הוּא שֶׁאִסוּר סַנְדַּל הַמְּסוּמָר אִף בְּיוֹם טוֹב: וְאֲפִילוּ לְשִׁיתָ רַבִּי חֲנִינָא בֶּן עֲקִיבָא דְאָמַר בְּתוּסְפָתָא (פֶּרָה סוֹף פ"ט), שְׁלֹא אָסְרוּ אֲלֵא בִּירְדָן וּבְסַפִּינָה וּבְמַעֲשֵׂה שְׁהִיָּה מִמֶּשׁ, לְגַבִּי מִי חֲטָאת וְאִפְרָ חֲטָאת שֶׁאִסְרוּ חֲכָמִים לְהַעֲבִיר בְּסַפִּינָה, מִפְּנֵי מַעֲשֵׂה שְׁהִיָּה שֶׁהַעֲבִירוּ בְּסַפִּינָה שִׁשְׁתָּה בִּירְדָן, וְנִמְצָא כִזִּית מֵת תַּחוּב בְּקִרְקַעִית הַסַּפִּינָה וְנִטְמָאוּ וְנִפְסְלוּ, וְלִדְעוֹתָ לֹא אִסְרוּ לְהַעֲבִיר בְּשֶׁאֵר נְהֻרוֹת אֲלֵא רַק בִּירְדָן לְפִי שֶׁשֶׁם הִיָּה הַמַּעֲשֵׂה, וְאִף בִּירְדָן לֹא נִאֲסַר אֲלֵא בְּסַפִּינָה, אֲבָל לְהַעֲבִיר בְּצוּרָה אַחֶרֶת מוֹתֵר, מִכֹּל מָקוֹם מוֹדָה הוּא בְּסַנְדַּל שֶׁאִסְרוּהוּ בְּיוֹם טוֹב אֲפִילוּ שְׁאִינוּ מַעֲן הַמְּאוּרַע מִמֶּשׁ, שֶׁכֵּן הֵנִי מִלִּי יִרְדָן דְּשִׁאֲנִי מִשְׁאֵר נְהֻרוֹת בְּרוּחָבוֹ וְעוֹמְקוֹ וְלִכֹּן לֹא גְזוּר בָּהֶם, אָבָל יוֹם טוֹב וְשִׁבְתָּ כִי יִרְדִּי נִינְהוּ – הָרִי שִׁישֵׁי הֶם, דִּתְנֵן, אֵין בִּין יוֹם טוֹב לְשִׁבְתָּ אֲלֵא אוֹכְלֵ נֶפֶשׁ בְּלָכָד וְהָרִי הוּא נִחָשׁ מַעֲן הַמְּאוּרַע.
הגמרא מביאה פרטי דינים בצורת ומנין המסמרים שלא כולם בכלל גזירת סנדל המסומר: אָמַר רַב יְהוֹדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, לֹא שְׁנֵנו שֶׁאִסוּר לִיצֵאת בּוֹ אֲלֵא כְּשִׁמְסָרָיו עֲשׂוּיִים לְחֻקֹּ – לְהַדִּיק וְלַחֲבֹר אֶת רְצוּעוֹת הָעוֹר לְסוּלִיָּה, אָבָל אִם עֲשׂוּיִים לְנוֹי, מוֹתֵר, מִפְּנֵי שֶׁהַמְּסָרִים שְׁהִיוּ בְּסַנְדַּל בֹּאוֹתוֹ הַמְּאוּרַע הִיוּ עֲשׂוּיִים לְחֻקֹּ, וְכִשְׁהֵם עֲשׂוּיִים לְנוֹי אִינוּ מַעֲן הַמְּאוּרַע. מִבְּרַרְתָּ הַגְּמָרָא: וְעַד כְּמָה מִסְמָרִים הֵם לְנוֹי. משיבה הגמרא: נִחְלָקוּ בּוֹהֵה הָאִמּוּרָאִים, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, חֲמֵשׁ כִּסְנָדֵל זֶה וְחֲמֵשׁ בָּהֶן, וְרַבִּי חֲנִינָא אָמַר, שִׁבְעָ בָּהֶן וְשִׁבְעָ בָּהֶן. מִבְּאֵר רַבִּי יוֹחָנָן אֵת שִׁיטתוֹ וְאֵת שִׁיטת רַבִּי חֲנִינָא: אָמַר לִיה רַבִּי יוֹחָנָן לְרַב שְׁמֵן כְּרַבִּי אָבָא, אֲסַבְרָא לָךְ, לְדִידִי – לְשִׁיטַתִּי שְׁתֵּי מִכָּאן לִיצֵאת הַחִיצוֹן, אֶחָד בְּרִישָׁא לִיצֵאת הָאֲצַבְעוֹת וְאֶחָד בְּצַד הָעֵקֶב, וְשְׁתֵּי מִכָּאן לִיצֵאת הַפְּנִימִי שְׁבִין הָרַגְלִיִּים, וְאַחַת בְּתִרְסִיּוֹתָיו – בְּרִישָׁא הָרְצוּעוֹת. לְרַבִּי חֲנִינָא, שְׁלֹשׁ מִכָּאן לִיצֵאת הַחִיצוֹן שֶׁל הַנֶּעַל, וְשְׁלֹשׁ מִכָּאן לִיצֵאת הַפְּנִימִי, וְאַחַת בְּתִרְסִיּוֹתָיו.
הגמרא מקשה על רבי יוחנן: מִיתִיבִי, כִּסְנָדֵל הַנוֹטָה – שְׁסוּלִיתוֹ אֵינָה יִשְׁרָה, אֲלֵא מִצַּד אֶחָד הוּא עֲבָה וּמִצִּידוֹ הַשֵּׁנִי הוּא דָק, וְכִשְׁדוּרָס הָרִי הוּא נוֹטָה לִיצִידוֹ דָק, וְצִרִיךְ לְהַגְבִּיהוּ עַל יְדֵי מִסְמָרִים שִׁיחָא שׁוּה לִיצֵאת שְׁכַנְגוֹ. עוֹשֶׂה לוֹ שִׁבְעָ מִסְמָרִים, דְּכַרִּי רַבִּי נִתָן, וְרַבִּי מַתִּיר בְּשִׁלְשׁ עֶשְׂרֵה. מִפְּרִשְׁתָּ הַגְּמָרָא: בְּשִׁלְשָׁא לְרַבִּי חֲנִינָא – הִדְבַּר מוֹבֵן לְדַעַת רַבִּי חֲנִינָא שֶׁמִּתִּיר בְּשִׁבְעָ, לְפִי שֶׁהוּא דְאָמַר כְּרַבִּי נִתָן, אֲלֵא רַבִּי יוֹחָנָן הַמַּתִּיר רַק בְּחִמֶּשׁ דְּאָמַר כְּמָאן, הָרִי אֵין תָּנָא הַסּוֹבֵר כְּמוֹתוֹ. משיבה הגמרא: הוּא דְאָמַר כְּרַבִּי נְהוֹרָאִי, דִּתְנֵיא, רַבִּי נְהוֹרָאִי אָמַר חֲמֵשׁ מוֹתֵר וְשִׁבְעָ אִסוּר.
הגמרא פוסקת כדעת מי יש לנהוג: אָמַר לִיה אִיפָּהּ (שֶׁם חֲכָם) לְרַבָּה כְּרַבִּי חֲנִיָּה, אֲתוֹן – אֲתָם תִּלְמִידֵי רַבִּי יוֹחָנָן, עֲבִידוּ – [תַּעֲשׂוּ] כְּרַבִּי

1 להשוותו ואין אחד מהם עשוי לחזק, ודווקא בזה התיר רבי עד שלש
2 עשרה, אבל כאן שמסמרותיו נעשו מתחילה לחזק לא התיר יותר
3 משבע.
4 לפי חילוק זה הגמרא מתרצת קושיא נוספת שהקשו לעיל: הַשְּׁתָּא
5 דְּאִתִּית לְהָכִי – עכשיו שהגעת לכך שיש לחלק בין נוטה לשאינו
6 נוטה, מה שהקשו לעיל לְרַבִּי יוֹחָנָן שאמר במסמרים העשויים לנוי
7 מותר עד חמש, הרי בסנדל הנוטה מצינו היתר לכל הפחות בשבעה
8 מסמרים, נִמְי לֹא קָשִׁיָא, מפני שאפשר שדעת רבי יוחנן כרבי נתן וגם
9 הוא מתיר רק בחמש, ומה שהתיר בברייתא עד שבע הוא משום
10 דְּנוֹטָה שְׁאֵנִי.
11 בברייתא נחלקו התנאים אם מותר לטלטל סנדל המסומר לצורך
12 גופו. הגמרא פוסקת הלכה כדעת מי: אָמַר רַב מִתְּנָה, וְאָמַרִי לָהּ
13 אָמַר רַב אֲחִידְבִּי בֶר מִתְּנָה אָמַר רַב מִתְּנָה, אֵין הֵלְכָה בְּרַבִּי אֶלְעָזָר
14 בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. שואלת הגמרא: פְּשִׁיטָא, הרי כלל הוא בידינו יָחִיד

15 וְרַבִּים הֵלְכָה בְּרַבִּים ומה חידש לנו. משיבה הגמרא: מָהוּ דִּתִּימָא –
16 שמא תאמר מִסְתַּבְּרָא טַעְמָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּהָא –
17 בדבר זה, שאסור לטלטלו שמא ינעלנו ונפסוק כמותו, קָא מְשַׁמַּע לָן
18 שאין הלכה כמותו.
19 הגמרא מביאה דעה נוספת במנין המסמרים שיש להתיר: אָמַר רַבִּי
20 חִיָּא, אִי לָאוּ דִּקְרוּ לִי בְּבִלְאִי שְׂרִי אִיפּוּרִי – אם לא שהיו קורין לי
21 בבלי מתיר איסורים, שְׂרִינָא בִּיה טוֹבָא – הייתי מתיר בה הרבה
22 מסמרים. וְכִפָּה, בְּפּוֹמְבְּדִיתָא אָמַרִין עֲשְׂרִין וְאַרְבַּע, בְּסוּרָא אָמַרִין
23 עֲשְׂרִין וְתַרְתִּין [–עשרים ושנים]. אָמַר רַב נַחֲמָן בֶּר יִצְחָק, וְסִימְנִיָּה
24 שתזכור כל מנין היכן אמרוהו, 'עַד דִּאֲתָא – עד שבא רבי חייא
25 [כשעלה מבבל לארץ ישראל] מְפּוֹמְבְּדִיתָא לְסוּרָא, חָסַר תַּרְתִּי –
26 נפלו שתיים ממסמרותיו בדרך'.
27 שנינו במשנה (לעיל ע"א): וְלֹא יֵצֵא בְּסַנְדַּל יָחִיד בְּזִמְנָא שְׁאֵין בְּרַגְלֹו
28 מִכָּה.